

ZVONČEK

LIST S PODOBRAMI ZA SLOVENSKO MLADINO

LETO XVIII.

ROŽNIK 1917.

ŠT. 6.

Vsebina.

1. Jos. Vandot: Jara kača. (Pesem)	121
2. Ivo Trošt: Škof bo. (Povest.)	123
3. Vera: Mali računar. (Povest.)	126
4. Karel Širok: Metuljček in sinica. (Basen.)	128
5. Vinko Klanšek: V nesreči. (Pesem.)	128
6. F. Palnak: Slike iz živalstva.	129
7. Jakob Dimnik: Cesar Karel. (S sliko.)	132
8. Jos. Vandot: Nov krilatec. († Zlatki Gržinovi.)	136
9. Ivo Trošt: Na prepovedanem potu. (Povest s sliko.)	137
10. Vinko Klanšek: Dedek. (Pesem.)	140
11. Pouk in zabava	141
12. Kotiček gospoda Doropoljskega	143

 Priporočajte in širite naš list!
Pridobivajte „Z V O N Č K U“ novih
naročnikov!

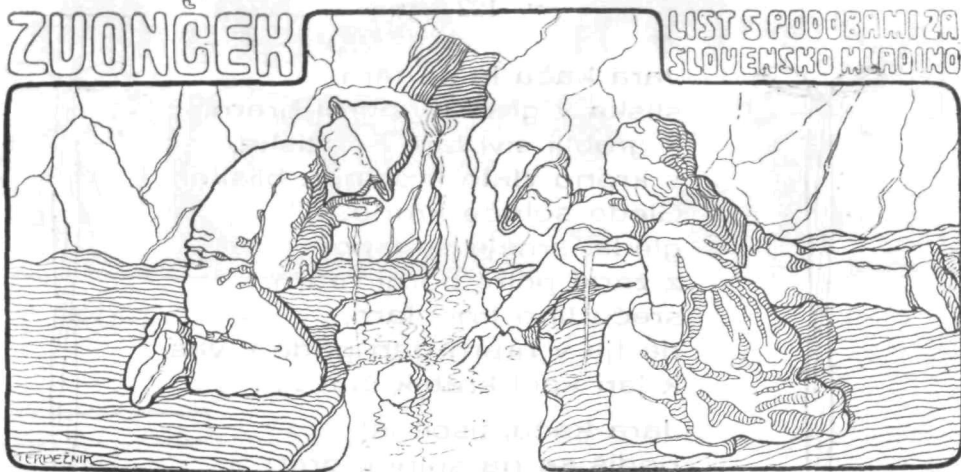
 Slovensko Abecedo
 za ženska ročna dela
 priporoča Milena Kiferle, učiteljica ženskih ročnih del
v Ljubljani, Krojaška ulica 8/II.

„Zvonček“ izhaja 1. dne vsakega meseca ter stane vse leto 6 K, pol leta K 3 četrt leta 1 K 50 h.

Izdajatelj, upravnik in odgovoren urednik: **Luka Jelenc**, učitelj v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Rokopise je pošiljati na naslov: **Ivo Trošt**, nadučitelj v Tomišlju, p. Studence-Ig.

Štev. 6.

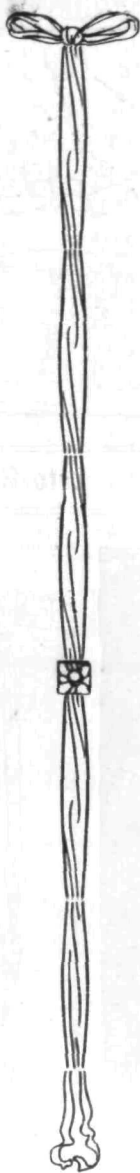
V Ljubljani, 1. rožnika 1917.

Leto XVIII.

Jara kača.

Danes gremo vasovat
na visoki, strmi grad.
Grad razrušen je, molči,
nem v dolinico strmi,
skriva se za smreke plah,
ker ga solnca sram je, strah.
Živega nikjer glasú,
pesmice ni sred mirú ...

Jara kača le se tam
stiska v gradu v borni hram,
k groblji sivi tam se stiska,
s krono zlato k solncu bliska.
Gleda solnce krono to,
gleda, smeje se lepó;
z žarki polni borni hram,
srečo tiho trosi tam,
da tja v hram dan pride v vas,
k jari kači kratek čas . . .

Jara kača, tisoč let
hodiš se na solnce gret;
kaj pomaga krona ti?
V gradu črnem le blesti!
Kača, jara kača, daj,
krono zlato nam prodaj!
Nesemo jo tja v deželo
Kolovozijo veselo,
damo tam jo kralju v dar
za konjičkov iskrih par;
a s konjički — pikapok —
zdirjamo mi k morju v skok.
Tam ob morju silni zmaj
straži, čuva tihi gaj.
Ah, Pepelka tam ihti,
v koči zmaja se boji;
zmaj jo straži — glav deset,
v glavi vsaki ognjev pet.
Meč izdremo urno mi —
mrtev v morju zmaj leži . . .
Na konjičku — pikapok —
pa Pepelka znami v skok
zdirja v našo ljubo vas,
kjer nam pela bo na glas,
kot škrjanček pela bo
pesem sladko in lepó.
Slušali jo bomo mi,
stregli lepo ji vse dni
in ljubili jo gorko,
oj, ljubili jo tako!
Kača, jara kača, daj,
krono zlato nam prodaj!

Jos. Vandot.

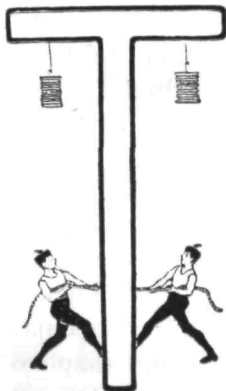

IVO TROŠT:

Škof bo.

Povest.

Tako! Še eden kamenček ali dva, in cerkev bo dodelana, hvala Bogu, domača cerkev!

Kančeva mama je stala na pragu dvoriščnih vrat in zadovoljno gledala svojih troje otrok, ko so na toplem pomladnem solncu se igraje iz navadnih kamenčkov, ki jih je pustila hlapčeva metla, zidali hišice, hiše in naposled seveda — cerkev. Ko je vzdihnila: Hvala Bogu! so otroci spogledali, potem sta pa Joško in Marica čakala, kaj poreče bratec Slavko. Poveljnik, mojster in hkrati gospodar vsega dela je bil namreč Kančen najstarejši sinko — materino veselje in očetov ponos, šoli še nedorasli Slavko. Njegovo bistro oko je zrlo samosvestno vsakogar, razumen obraz je obečal, da bo iz dečka še nekaj. Hlač mu sicer še niso mierili »po novi postavi«, in ako se je tam zadaj 'tudi kdaj posvetilo kakor platno po svetu, je moral njegov glas poslušat vendar vsakdo.

— Malica, Ti daj sem zastave, Joško, Ti stleljat. Zdaj bo v naši celkvi velikanoč in plecesija, potle bilma. A lo-o-o!... Lastnoročno dvigne dolgo, na pol ozelenelo vrbovo vejo, kamor je prej Marica pripela rdeč robač. Joško je metal od raznih »stavb« ostalo kamenje v bližnji kot ter vpil vstrajno, da je ohropel: bum - bum - bum! Plecesja gle! Bum-bum!... Marica je stopala s pravo žensko ponižnostjo in nekoliko manjšo, pa bratovi enake zastavo za Slavkom in mu pomagala prepevati na ves glas, kakor sta čula v cerkvi: Velika noč se zasvetli!

Prav zgodaj zjutraj že gredo...

In res so šli, pa ne daleč. Kančevi mami se je namreč pridružil na pragu še Kančev ata, in videč tako malo procesijo, kjer opravlja Slavko sam s takim dostojanstvom in toliko opravil, se je začel smejati na vse grlo: Ha, ha, ha! Kdo pa zvoni? Ha, ha, ha! Ravno tako, če ne še bolj veselo, odgovori Slavko in poje vmes:

— Bingel - bongel! Velika noč — bingel - bongel! — Samo se zvoni.

— Pa kje? Ha, ha, ha! Bingel, bongel!

Slavko bi bil na to gotovo zavrnil, da se samo zvoni gori na kolarnici, kjer so spravljene konjski krabuljci ali bingelci, kakor jih je nazival

Slavko; toda sedaj le ni vtegnil, pa tudi slišal ni dobro očeta, marveč podvival z zapovedniškim pogledom za sestro pojoč: — Želijo jo Ga — bingel - bongel - maziliti - bingel - bongel!

Le hitlo naplej, potle pa bilma! Alo - o - o! Velika noč — bum - bum! Joško, stleljaj!

— Ni več kamenja!

To navdušenega voditelja ni spravilo v zadrego.

— Pa plidi nama pomagat. Ti boš mežnal! Zvoni: din - din - din...

S krikom in vikom se je pomikala procesija Kančevih treh otrok zopet k cerkvi — k birmi.

Kančeva hiša stoji sredi Vrbnika, nekoliko večje vasi v - ske doline, kjer začenja otroško veselje že o sv. Juriju z rdečimi, sladkimi črešnjami in se nadaljuje do zime, konča pa menda nikoli, ker je v Vrbniku vsako leto mnogo otrok in mnogo sadja.

Kančevi so bili bogati.

Ko je mama Slavku rezala kruha, ni nikdar tožila, da ga bo prehitro zmanjkalo. Novih oblek, pokrival in obuvala je raztrgal, da so se čudili rokodelci, ki so jih morali izgotavljati, in da je neki dan Kančev ata vpričo Slavka sam tožil mami: Ko bi še jaz toliko raztrgal, kolikor Slavko, bi bila v nekoliko letih midva oba — bosa, pa brez premoženja! Zato je poslej Slavko skrbno skrival marsikako nepričakovano razpoko na hlačah in črevljih, dokler je ni videla mama in dala zamašit. Drugih skrbi dečku ni povzročala nežna mladost.

Kakor Slavko sta zrastle za njim tudi Joško in Marica. Njo bi imela mama še najraje, ko bi v primeri s Slavkom ne bila največkrat preotročja. Slavko je ostal prvi, za to pa tudi rožičem v prodajalnici in slaščicam na polici najbolj nevaren. S temi stvarmi so bili sicer vsi trije dobri znanci, a Slavko je bil navadno voditelj.

Belo nedeljo je bila letos v Vrbniku birma. Ata in mama Kančeva sta imela birmancev — na vsako roko cel venec. A po birmi? To se je lesketalo »zlatih ur«, svetlih molitvenikov in pisanih kolačev opoldne za dolgimi mizami pri Kančevih, kjer so kosili birmanci in njih roditelji.

Slavko, seveda še premlad za birmo, ni bil premlad za »zlato uro« in glasne, vriščeče orgelce. Tudi lep šopek je imel na prsih in venec kolačev preko rame. Med veselečo se in šumečo birmano mladino je nado-meščal ponosno očeta: — Viš, imam tudi ulo, so mi jo kupili stlic. Ula se zlomi, veš.

Tudi za mizo je sedel in se po svoje gostil z birmanci. Ostalo mu je nekaj več nego dovolj časa, da je še pred večerom uro tako navil, da je imela zadosti. Orgelce je zgubil, kolače pojedel in šopek dal domačemu hlapcu, naj ga pripne konjem, da bodo lepi kakor škofovi. Zvečer so mu pa očitali doma, da je pojedel, zapravljevec in neroden urar. Jezno je ugovarjal:

— Nisem ne, pa ne.

— Kaj pa si?

— Atov in mamin — slček!

S tem je zmagal.

Kančev Slavko je bil prvi junak v hiši in zunaj hiše, vse je hotel videti, povsod biti. Oče Kanec je že včasih resno mislil, da bo iz tega dečka še nekaj pa mnogo, mnogo, le uganiti ni mogel kaj.

— Ta jih spravi v šoli kar v koš, pa vse, vse ... si je mož čestital na tihem in se spominjal onih lepih časov, ko sta z bratom obiskovala domačo in mestno šolo ter le prehitro spoznala, da veliko lažje nego eden vse, spravi šola enega v koš.

In z bratom — Slavkovim stricem — Cirilom sta se morala prav resno varovati, kakor vsakdo drugi, da sta uspešno zmagovala vse težave.

Toda Kanec je vedel že naprej — in koliko je takih, ki vedo? — da Slavko že sedaj kaže nekaj družega, za to pa tudi bo in mora biti nekaj družega.

Tudi danes so mu slične misli polnile glavo, ko je gledal »domačo« procesijo in še pazljiveje potem, kako spretno je Slavko porazvrstil bratca in sestro k »birmi« pred ravnokar sezidano cerkvijo.

— No, dober dan! Ali paseta kokoši?

S tem klicem se pojavi med atom in mamo na dvoriščnih vratih rujava, kodrava glava.

— In otroke! odzdravi Kanec stricu Cirilu, po širni okolici znanemu šaljivcu.

— Čestitam in obžalujem! Takšne zabave si jaz ne morem privoščiti.

— S kokošimi že, prosim! pomaga mama.

— Z ednimi in drugimi, draga moja, je veliko vriska, malo užitka. — Še je ugovarjala Kančevka:

— Zabava je pa le tudi to, in vsakdo nima take! — Potem je začela pripovedovati, kako izborna se je ravno sedaj završila procesija, ki jo je vodil — samo njen Slavko.

Joško in Marica sta zagledavši strica na pragu hotela takoj teči k njemu, prašat, kaj je prinesel dobrega; Slavko v svojem važnem škofovskem opravilu ga seveda ni mogel opaziti. Zato tudi ni vedel, zakaj mu hočeta birmanca zbežati. Posvaril ju je prav glasno in prav trdo, kakor je slišal v cerkvi. Ko pa še vse ni zaleglo, je začel nepokojna birmanca zares — »birmovati«, kar brez križa ... z obema rokama.

Oba sta jokaje zbežala.

Ker se sam ni nadejal, da bo imelo njegovo birmovanje takšen uspeh, se ozre boječe za njima in opazi v svojo sramoto strica, ki ga je pogledoval po strani, očetu pa pripovedoval smehljaje: — Boš videl, Miroslav, ta-le, kakor vse kaže, bo še — škof.

Bratec in sestra sta se pomagala smejati, oče Kanec je pa ponosno gledal Slavka in na tihem hvalil njegovo odločnost. Slavko ni vedel ali bi se smejal ali jokal.

VERA:

Mali računar.

Povest.

o Kregarček, izračuni koliko je pet in ena!« »Tli!« se po nič dolgem premišljevanju odreže poklicani. »E, mali, pa si se le zmotil. — Kaj je več: pet ali tri?« »Mm... pet!« »No vidiš! Če pa daš k pet še eno zraven, potem ne bo »tri.« — »Mm... sn se zmotu! Je pa stili.«

Kaj hočete! Kregarčku pač ne gre računanje, pa naj si prizadeva gospodična učiteljica z njim kolikor hoče. Včasih vse zmeša: števila in številke, tri s pet, dve s štiri ali osem, — kakor pač, njemu je vseeno. Le če bi mu pokazal tiste lepe bele žemljice, — se še spomniš čitateljček na tisto nebeško jed, — no če bi Kregarčku pokazal kaj tacega, potem bi nemara ali skoraj gotovo vedel, koliko je ena žemlja in ena žemlja. Pa seveda tudi v tem slučaju le, če bi smel žemlji po trudapolni rešitvi računske naloge spraviti v najbolj varno zavetišče, v lačni želodček. Ja, lačen pa je večkrat naš šolarček. Se mu pa tudi ne skriva. Bled je in slaboten, kot bi imel še-le pet let. Hlačice kar vihrajo krog suhih nog, Obrazka pa ni drugega kot dvoje velikih črnih oči, ki te včasih tako milo, tako proseče pogledajo, da mu ne moreš zameriti, če tudi poyedo usta kaj prav neumnega še bolj kakor to, da je pet in ena »tli.« —

Kadar je velik sneg, ga ni v šolo. Doma je precej daleč gori v hribih in kedo se bo čudil, če obdrži mati slabotnega sinka raje doma pri peči, kot bi ga poslala po tako daljni, mrzli poti v šolo. Seveda, Kregarčku kot pridnemu učencu to ni vsikdar po volji in zadnjič je tako dolgo lazil za materjo in pretakal debele solze, da ga je morala starejša sestra »štupo ramo« prinesiti v šolo.

»Kako pa, da te je prinesla?« so ga povpraševali tovariši.

— »Ja ves, mam cokle, pa se tak plime sneg naje, de kal padem. Pa ne molem nikamal. V solo pa cem jet! Mm... pa me je plnesla.«

Ob desetih, ko imajo učenci prosto, sedi on mirno v klopi, kot bi si ne upal nikamur. Drugi privlečejo južino iz torbice, pa otepljejo kruhek, sveže ali suho sadje, da je veselje. On do nedavna ni imel ničesar. Le žalostno se je oziral in včasih na debelo požrl sline, ko je videl polna usta svojih tovarišev.

»Nimaš ti nič južine?« ga je vprašala gospodična.

»O ne, nič. Vete, ze tli tedne nimamo nic kluha. Nimamo nic zita, pa nic moke, — gnali pa tud' me, de bi jo kupl.« —

Tako žalostno je to povedal, da so vsi osupnili. Roke so jim zastale, usta pa so se odprla in nemo zastala, da je Kregarček tako ubog, da po več tednov ne okusi kruha, dočim ga drugi otepljejo vsak dan. Pa pridele počasi k njemu Slavka iz zadnje klopi in mu pomoli cel košček kruhka, oj, tako lepega, sladkega kruhka. Zasvetile so se mu oči, tiste velike črne oči, potem pa se boječe uprle v gospodično, kot bi jo hotele vprašati: »kaj mi hoče? Zakaj mi ponuja ta kos kruha?« Saj ni verjel, da bi bil kedo tako dober in mu privoščil svojo južino, ko pa vsi tako radi, tako z veseljem jedo. Ko pa mu je gospodična pritrdila, da naj vzame, je hlastno stegnil suhi ročici po koščku, ga vzel in rekel »hvala!« Tako hvaležno je pogledal malo dobrotnico, da so se Slavki orosile oči usmiljenja ob enem pa veselja, da je tako ustregla svojemu ubogemu tovarišu. Pa mislite, da je Kregarček sedaj jedel? Potisnil je košček v velik žep svoje, na vseh koncih in krajih zakrpane suknjice.

»Zakaj pa ne ješ?« ga je vprašal Ivanček.

»Mami bom nesu.« —

»Pa nisi ti lačen?«

»Mhm, že — pa, — mama ga bojo tud lad jedl.«

To pa je bilo preveč za dobra otroška srca. Na mah je imel pred sabo kupček vsakovrstnega kruha. Seveda so bili koščki že oblomljeni, pa kaj se je Kregarček menil za to. Nekaj časa je pogledoval učence, kot bi se vsakemu posebej tiho zahvaljeval, potem pa je začel po malem spravljati koščke v svojo torbico. Zadnji košček, bil je eden izmed najmanjših, je oddržal zase in ga z veseljem pojedel. — Od tistega dne ni Kregarček več brez južine. Če nimajo kruhka, pa delijo z njim sadje ali karkoli imajo.

Zadnjič so se učili o mucki, o tisti lepi gladki in mehki živalici, ki jo imajo navadno otroci tako radi. Jožek je ravno glasno pripovedoval: ... »Na vsaki strani gobčka ima dolge brke. Kožušček je lep mehak« ... Takrat pa spolzi Kregarčku debela solza po licu. Videlo se mu je, da njegove misli niso bile pri mucki, pa tudi ne v šoli, plavale so daleč, daleč tam nekje če tudi le par trenutkov.

»Kaj ti je otrok, zakaj jočeš?« ga vpraša gospodična učiteljica in stopi k njemu. Pa kar hitro seže ročica na lice, stisne solzo med prsti in s smehljajočimi ustmi a še mokrimi očmi pravi Kregarček: »Saj ne.«

»Videla sem solzo. Povej po pravici, zakaj jočeš!«

Takrat pa je nagnil glavico, pogledal učiteljici v oči in rekel: »Na blata sem se spomnu, ku je v vojsk obe noge zgubu. Glanata mu jih je utlgala. Plej je on sluzu, da smo mel kaj jest, zdaj pa ne bo mogu vec delat. ... Mama zmilaj jočejo, zmilaj, zmilaj.« — In druga debela solza se utrne, pa spolzi po suhem obrazku. Za trenutek je bilo vse tiho v razredu. Potem pa pogladi gospodična otroka po glavici in mu reče: »Ne jokaj Kregarček! Brat bo že še delal, ko ozdravi. Glej, on je vojak in se je bojeval proti Italijanom. Ko bi ne bilo naših hrabrih vojakov, bi nas bili Ita-

ljani pregnali z doma, pa bi bil tudi moral bežat z mamico mogoče daleč, prav daleč. Le ne jokaj! Vse bo še dobro, bo že Bog dal!»

»Mhm, ... mama tud zmilaj tak lecejo. »Bo zi Bog dal!«

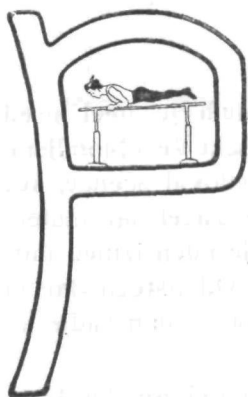
Vidite, tak revček je naš Kregarček. Vsi ga imamo radi in nobeden mu ne zameri, da še tako po otroško izgovarja besede in včasih ali bolje rečeno zmiraj tako izvrstno računa. Če pove pri računalu petkrat narobe pa vsakokrat strese glavico in trdi, da se je le zmotil, pa začne zopet od kraja. Nazadnje sam obupa nad svojo učenostjo, pogleda učiteljico in odkritosrčno pripozna: »Mi nece v glavo.« — Kedo bi mu zameril? —

KAREL ŠIROK:

Metuljček in sinica.

(Basen.)

omlad je bila v deželi. Drevje, odeto s cvetjem in brezštevilno cvetk je dehtelo naokoli. Metuljčki so se izprehajali po poljih in ptički so žvrgoleli v gajih.

Na polju sta se srečala metuljček in sinica.

»Dobro jutro, metuljček! Srečen si! Kamorkoli se ozreš, povsod ti nudijo cvetke iz svojih čašic sladke medice. Kadarkoli želiš, se je nasrkaš do sitega. Jaz pa se moram še zdaj spomladi in večkrat tudi poleti zelo truditi, predno najdem uboren grizljaj. Jeseni in pozimi pa se le redkokdaj najem do sitega. Ti, metuljček, imaš zares prijetno življenje!«

Metuljček je odgovoril sinici:

»Resnico govoriš, sinica! Prijetno življenje imam spomladi in tudi poleti se mi ne godi slabo. A kmalu bo minula prelepa pomlad in z vej se osuje cvetje. Tudi poletja bo kmalu konec in na poljanah ovenejo cvetke. Hladen veter zaveje črez polja. Takrat bom moral umreti od gladu in mraza. Ti pa boš živela dalje siromašno sicer, a živela boš vendar-le. — Kaj meniš, kdo izmed naju dveh je na boljšem? Ali je boljše uborno in dolgo živeti, ali lepó živeti in kmalu umreti?«

V nesreci.

*Tema oblaka
solnce je skrila ...
Zemlja zaplaka
v tihi bolesi ...
V dušo se žalost*

*je naselila ...
Vrne se solnce,
vrne se sreča —
v duši veselje
se ti poveča.*

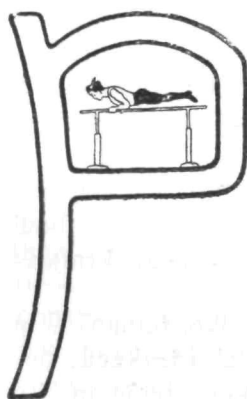
Vinko Klanšek.

F. PALNAK:

Slike iz živalstva.

od tem naslovom smo se namenili, da vodimo »Zvončkove« čitatelje k raznim živalim, da vidijo in spoznajo, kako in kje te žive. Nismo obdelali vsega živalstva po vsem svetu, zato bi morali podajati obširne knjige, le nekaj malega smo odbrali iz življenja onih živali, ki jih — razum naših domačih živali — najčešče vidimo ali pa o njih slišimo. Pisali smo o njih in njihovem življenju, kakor nam pripovedujejo o tem razni raziskovalci*, ki so gledali to življenje po raznih krajih vse zemlje, kamor so popotovali z namenom, da so gledali in raziskovali, potem pa so vpisali uspehe teh proučevanj.

Z namenom, da zbudimo v »Zvončkovih« čitateljih veselje do prirode in njenih stvarstev, smo napisali te slike. Če bodo tem našim mladim prijateljem slike ugajale ter izpolnjevale pri njih svoj namen, bomo zadovoljni s svojim uspehom in poplačano bo naše delo.

Kralj živali.

Hladna noč je sledila vročemu afriškemu dnevu, in pastir na pristavi je že pozaprl čredo govedi, ovac, koz in konj v ograjo. Trdno je ta spletena iz trnjevih vej in krepkega dračja meter na debelo in tri metre visoko. Krave, ovce in koze so že pomolžene, in pastir se je že odpravil v kolibo, ki si jo je spletel znotraj ograjenega prostora iz trsja. Ovce še blekečejo nekaj časa za svojimi mladiči, polagoma se spravlja žival k počitku.

Pri sestavi so mi rabili kot pisani viri k mojim redkim lastnim opazovanjem sledeče knjige: Brehms Tierleben; allgem. Kunde d. Tierreiches* — 4. izd. prof. dr. O. zur Strassen; Fr. Erjavec: »Domače in tuje živali.« — izd. D. S. M.: dr. Lj. Poljanec: »Prirodopis živalstva«; Schmeil: »Lehrbuch d. Zoologie« iz l. 1917.; Hennings: »Die Säugtiere Deutschlands«; R. Kipling: »Džungla«; Sven Hedin: »Von Pol zu Pol I. — III.«

F. P.

Sčasoma se je vse umirilo, vse je pospalo. Le psi so ostali čuječi na straži, da odženejo tatú, ki bi oprezoval zunaj ograje.

Naenkrat sredi noči — kakor da je zagrmela zemlja. Najprej se dvignejo iz daljave trije, štirje počasni glasovi, ki jih je slišati kakor mogočno stokanje. Tem sledé posamezni glasovi hitreje in hitreje, zopet so zategnjeni in močnejši ter močnejši. V nočno temo se razlegajo ti rjoveči glasovi in v daljnih daljavah jim odgovarjajo enaki.

V hipu se je zbudilo na pristavi vse; nobeno oko ni več zaprto. Ovce se plašne stiskajo ter se zaletavajo v ograjo, da bi pobegnile, goved stoji kakor ukopana, izbuljene oči uprte proti strani, odkoder prihaja rjojenje, ter prosi z glasnim stokanjem hropeč pomoči. Konji se spenjajo in prhajo skozi nozdrvi ter se umikajo k pastirjevi kolibi, navadno tako pogumni psi cvilijo ter se stiskajo v tropi med konje.

Vsi poznajo ta glas. Levu, kralju živali, prihaja iz mogočnih prsi, rjoveč, kakor da hoče te raznesti. Proti tlom obrnjen kliče, kakor da hoče prisiliti zemljo, naj mu pove, kje da si lahko poišče nocoj svoj plen. In glas se odbija od tal ter se raznaša silen in ogromen po vsej planjavi.

Spet vse tiho. Le v ozračju valovi še oddaleč rjojenje, ki je oznanilo pričujočnost smrti. In to pričakuje v staji vsako bitje, vse je nemirno, vse brez uma, brez razsodnosti. Pastir gleda skozi malo okence vun na svojo čredo. Da bi jo šel branit, čuvat? Plašne so njegove oči in život mu trepeta, v srcu pa se mu dviga molitev za pomoč in prav narahlo se mu budi upanje, da ga obvaruje Previdnost in Dobrotljivost strašnega kraljevskega obiska...

A naenkrat prileti v vse to pričakovanje zviška veliko, temno — in pastirju je izginilo upanje. Zakaj dobro vé, kaj je padlo tako težkega; dobro jih pozna dve zelenkasti luči, ki gorita v tem velikem, temnem. Že sliši, kako je padel udarec po najbližji dveletni junici...

In na nji leži lev, svoje oči — oni zelenkasti luči — uprte vanjo, polne roparske poželjivosti in zmagalskega veselja. Močno zobovje je že pregriznilo vrat živali, ki se ni utegnila braniti. Roparjev rep s trdim rogom v šopu na koncu šviga po zraku ter svari splasene živali, ki so zrle na smrt ene od svojih, naj se ne bliža nihče. Za hip spusti okrutnik žival pod seboj, da vidi, če je še kaj življenja v njej. Še enkrat se zasadi zobovje vanje, in ne gane se več. Zamolklo rjoveč glas naznanja okolici, da je našel kralj živali svojo večerjo. Tedaj dvigne lev svoj plen v gobcu, zažene se z neznansko silo ter preskoči ograjo. Zunaj ostane v pesku še globoka sled, kamor je skočil.

Pastir, ki je zrl na ta rop pri svoji čredi, se uda v svojo usodo, čreda sama se oddahne od strahu. Vsi vedo: Kralj, neomejen vladar v svojem ozemlju je lev. Sam nalaga krvavi davek ljudem in živalim, sam ga pobira. Ne prosi za pravico; vzame si jo sam, kajti kralj je, mogočnejši.

Za nocoj si je vzel svoj delež in zanesel si ga je v skrivališče, kjer se pogosti z njim. A ne gosti se sam. Njegovo rjojenje so čule hijene ter je vzele za vabilo na večerjo. Zdaj stojе okrog gostečega se leva z izteg-

njenim jezikom ter čakajo, kedaj jim prepusti njihov kralj ostanke in odpadke. Šele ko se nažre ta sam ter se obrne proti domu, plane druhal na kosti in kar je na njih, obira, se masti ter žre, dokler more. Če je še kaj ostalo, si privoščijo to za dné jastrebi, ki pospravljajo kraljevsko mizo levovo. —

S koncem kraljevske večerje se je pripeljalo na nebo solnce ter razsvetilo zemljo. Kralj živali pa leže tedaj k počitku. Izbral si je skrivališče v gostem bičevju in v veliki travi ob obrežju reke, kamor si hodi lahko črez dan gasit žejo. Tako skrivališče ima po delj časa isto, ali pa si ga tudi menjava. Lev kakor je ter vaje brezdelja, se seli s pastirji in njihovimi čredami, se pomika za antilopami in zebami, ki so menjale svoj pašnik in če si je izvolil ravno njihovo čredo za svoj živč.

Ko se je prespal, vstane tudi po dnevu ter odide na nizek griček, kjer mirno leži in pregleduje svoje lovišče. Ne lovi navadno za svitla; če pa mu ni prinesla večerje ne prva ne druga noč, si poišče zalogaj tudi ob belem dnevu, vzame ga iz srede črede ter ga shrani za večer.

K vodi, kjer počiva lev, prihajajo pit tudi antilope in zebre. Pred čredo stopa vodnik, ki je najpogumnejša in najmočnejša iz trope antilop ali zeber. Pride čreda prvih, ki so sorodnice naših divjih kozá. Lepe, ljubke in vesele so, velike kakor srne, rjavkaste, gladke in s kratkim, čopastim repom, na glavi imajo rahlo uvite roge. Prihajajo proti večeru, ko je že ponehala najhujša vročina. Vodnik pred čredo ne napravi nobenega koraka, predno se ne prepriča, da je vse varno. Od vetra se bližajo, da zavohajo svojega krvoločnega kralja prej kakor ta nje, in lahko še o pravem času pobegnejo. Vodnik se ustavi, posluša, gleda, voha — še trenotek in v hipu se obrne ter zbeži v največji naglici. Druge mu slede; hitro in lahko dvigajo živahna bitja svoje noge, na daleč se predstavljajo nežni parkelji. A vzlic hitrosti se zgodi dostikrat, da vjame in pobije lev katero.

Pravtako je z zebami, s temi po vsem životu belimi in z rjavimi ali črnimi progami povprek pisanimi, divjimi konji.

Celo dvainpol metra dolga, do tri metre visoka žirafa, ki nosi svojo, konjevi podobno glavo v višini petih do šestih metrov, mora dovoliti, da jo zajaše kralj živali. Zagriže se ji v rjavi, z belimi čveterokoti porisani vrat, in v divjem diru gre ježa v pustinjo. Seveda ne za dolgo; žival omaga pod jezdečevo težo, oslabi vsled izgube krvi, in močni ropar jo kmalu ustrahuje in pobije.

Znabiti edina žival, ki se je lev ne loti, je povodni konj, ki živi v Nilu in po planjavah ob njem. Kaj bi tudi s tem orjakom? Nad štiri metre je dolg, velikanska glava mu je štirioglata, v gobcu nosi čvrste čekane, kožo pa ima debelo, da je ne prebije krogla iz navadne puške. Kadar rjove povodni konj, in grmi njegov glas preko pustinje, vodá ter obširnih gozdov in goščav, utihne tudi lev in molčé posluša.

(Dalje prih.)

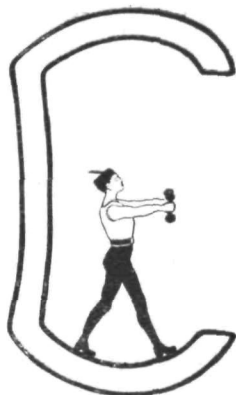
JAKOB DIMNIK:

Cesar Karel.

„Svojim národom hočem biti pravičen in ljubezni polni knez. Visoko bom čislal njihove ustavne svobodščine in druge pravice in skrbno čuval enakost pred pravico.“

Cesar Karel v oklicu „Mojim narodom“.

„V boju in v miru z ljudstvom za domovino“. *Gesto cesarja Karla.*

esar Franc Jožef I. je dne 21. novembra 1916, ob devetih zvečer, po skoraj 68 letnem vladanju umrl. Takoj po cesarjevi smrti so se zbrali v Schönbrunnu dvor- ni, državni in vojaški dostojanstveniki okoli prestolona- slednika Karla Franca Jožefa in mu izrazili svoje sožalje. Nato pa je stopil minister cesarske hiše pred pre- stolonaslednika, se trikrat poklonil pred njim in vprašal, ali hoče sprejeti prestol, čigar edini upra- vičeni dedič je. Prestolonaslednik je odgovoril: „Hočem!“ S to izjavo je prišlo vladarstvo staroslavne Habsburške monarhije v roke nadvojvode **Karla Franca Jožefa**.

Še isto noč je bil sestavljen in izdan manifest (oklic) cesarja Karla svojim narodom, ki se glasi:

Mojim narodom!

Globoko ginjena in potrta stojiva Jaz in Moja hiša, Moji zvesti narodi ob mrtvaškem odru plemenitega vladarja, katerega rokam je bila približno sedem desetletij zaupana usoda monarhije.

Z milostjo Vsemogočnega, ki Ga je poklicala na prestol v zgodnjih mladostnih letih, Mu je bila podeljena tudi moč, da nemoteno in nepotrt vsled najtežjega človeškega trpljenja, do visoke starosti živi le za dolžnosti, ki Mu jih je predpisala Njegova vzvišena vladarska služba in vroča ljubezen do Svojih narodov.

Njegova modrost, razsodnost in očetovska skrb so ustvarile trajne podlage skupnega življenja in svobodnega razvoja in privedle iz težkih zmešnjav in nevarnosti, v hudih in dobrih dneh, Avstrijo po dolgem in blagoslovljenem času miru na višino moči, na kateri se bojuje danes v zvezi z zvestimi zavezniki vseokoli proti sovražnikom.

Njegovo delo je treba nadaljevati in dokončati.

V viharjih časih stopam na častitljiv prestol Mojih prednikov, ki Mi ga je zapustil Moj stric v nezmanjšani bleščobi.

Še ni dosežen cilj, še ni strta blodnja sovražnikov, da zamorejo v ne- prestanih navalih streti in razrušiti Moje, Mojo monarhijo in njene zaveznike.

Smatram se eno s Svojimi narodi v neupogljivem sklepu, da bojujemo boj do konca, dokler ni izvojevan mir, ki zagotovi obstoj Moje monarhije in trdne temelje njenega neoviranega razvoja.

S ponosno zamožavestjo zaupam, da bo Moja junaška brambna sila, opirajoč se na požrtvovalno domoljubje Mojih narodov in v zvestem

Cesar Karel.

orožnem bratstvu z zveznimi narodi, tudi še nadalje odbijala napade sovražnika z božjo pomočjo in izvojevala zmagovit zaključek vojne.

Istotako neomajno je Moje zaupanje, da bo Moja monarhija, katere moč korenini v starodavno zajamčeni, v sili in nevarnosti na novo potrjeni neločljivi skupnosti svojih obeh držav, na znotraj in zunaj ojeklenela in ojačena izšla iz vojne; da bodo Moji narodi, ki se, prešinjeni po misli skupnosti in najgloblje domovinske ljubezni, danes združujejo v požrtvovalni odločnosti v obrambo proti zunanjemu sovražniku, tudi sodelovali v mirno obnovenje in pomlajenje, da se obe državi monarhije s priključenima deželama, Bosno in Hercegovino, dovedeta v čas notranjega procvita, povzdige in ojačenja.

Proseč nebeske milosti in blagoslova Zase in za Svojo hišo ter za Svoje ljubljene narode, prisegam pred Vsemogočnim, da bom zvesto upravljal za, uščino Svojih dedov.

Storiti hočem vse, da zaustavim strahote in žrtve vojne čimprej, da zopet pridobim težko pogrešani blagoslov miru Svojim narodom, kakor hitro mi bo to dovoljevala čast našega orožja, življenski pogoji Mojih držav in njihovih zvestih zaveznikov ter kljubovalnost naših sovražnikov.

Svojim narodom hočem biti pravičen in ljubezni polni knez. Visoko bom čislal njihove ustavne svobodščine in druge pravice ter skrbno čuval enakost pred pravico. Neprestano se bom prizadeval, da bom pospeševal нравno in duševno blaginjo Svojih narodov, čuval svobodo in red v Svojih državah ter zagotovil vsem pridobitnim članom družbe sadove poštenega dela.

Kot dragoceno dedščino Svojega prednika sprejemam vdanost in iskreno zaupanje, ki objema prebivalstvo in krono. To volilo naj Mi da moč, da bom mogel izpolnjevati dolžnosti Svoje visoke in težke vladarske naloge.

V trdnem zaupanju v neuničljivo življensko moč Avstro-Ogrske, prešinjen z iskreno ljubeznijo do Svojih narodov, hočem Svoje življenje in vso Svojo moč posvetiti tej visoki nalogi.

Karel I. r.

Naš sedanji cesar **Karel Franc Jožef** je bil rojen dne **17. avgusta leta 1887.** v gradu Persenbeug v Spodnji Avstriji, na levem bregu Donave kot sin nadvojvode Otona Franca Jožefa, ki je bil rojen leta 1865 v Gradcu in umrl leta 1906. Poročen je bil oče našega cesarja s princeso Marijo Jožefo, hčerjo pokojnega saksonskega kralja Jurija, rojeno 31. maja leta 1867. Cesarjev mlajši in edini brat, nadvojvoda Maksimiljan Evgen Ludovik, je bil rojen 13. aprila leta 1895 na Dunaju.

Mladostna leta je preživel naš cesar **Karel** večjidel pri svoji materi v gradu Persenbeug, v vili Wartholz v Reichenau, na Dunaju in v gradu Miramar pri Trstu.

Naš cesar **Karel** se je že kot otrok učil raznih jezikov, ki jih govore narodi v monarhiji in tudi drugih. Popolnoma se je priučil češkemu, madjarskemu, francoskemu in angleškemu jeziku. Govori pa tudi prav dobro hrvatski jezik in tudi slovenski.

Gimnazijske študije je dovršil cesar **Karel** na znameniti dunajski gimnaziji pri Škotih, a za versko vzgojo je v prvi vrsti skrbela njegova pobožna mati.

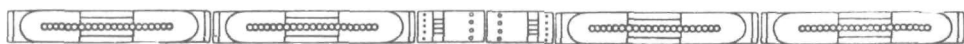
Jeseni leta 1903 je naš cesar **Karel**, star 18 let, stopil v vojaško službo, a ni pa prenehala s tem zanj doba študij. Na Njegov dvajseti rojstni dan, 17. avgusta leta 1907, je bil v vili Wartholz v Reichenau proglašen polnoletnim in sicer brez vsake večje svečanosti, ker še ni poteklo žalovanje za pokojnim očetom nadvojvodo Otonom. Poleg matere, nadvojvodinje Marije Jožefe, variha nadvojvode Franca Ferdinanda in brata nadvojvode Maksa je bilo navzočih le malo gostov.

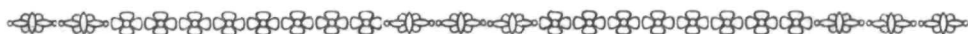
V vojaško službo je vstopil sedanji naš cesar **Karel** leta 1903. Še istega leta je postal poročnik in potem se je pa poviševal od stopnje do stopnje. Tik pred mobilizacijo leta 1914 je bil imenovan že za polkovnika. Po izbruhu vojne je bil dodeljen vrhovnemu armadnemu poveljstvu. Še istega leta ga je pokojni cesar Franc Jožef I. poslal k četam na bojno polje, da jim sporoči cesarjev pozdrav. Leta 1915 je bil imenovan naš sedanji cesar **Karel** za generalnega majorja in kontreadmirala; povodom prevzetja poveljništva zapadne armadne skupine na Tirolskem pa 18. marca leta 1916. za podmaršala in podadmirala. Po izpremehbi načrtov za nadaljnje vojno delovanje je prevzel poveljništvo skrajnega desnega krila zveznih čet na gališko-bukovinski fronti. Ob tej priliki je bil imenovan 12. avgusta 1916 za generala konjenice in admirala. Ko je 27. avgusta 1916. napovedala Rumunska Avstriji vojno, je sprejel vrhovno poveljništvo nad rumunsko fronto. Dne 12. novembra je postal naš sedanji cesar **Karel** generalni polkovnik in je tako dosegel kot prestolonaslednik najvišji vojaški čin. Dne 21. novembra l. 1916, takoj po smrti cesarja Franca Jožefa I. je pa prevzel **Karel Franc Jožef** vladarstvo staroslavne Habsburške monarhije kot cesar **Karel**, ki „hoče biti Svojim narodom pravičen in ljubezni polni knez“.

Tako je torej zasedel prestol Svojih slavnih pradedov novi vladar, mlad mož, komaj v tridesetem letu Svoje starosti, krepak na duhu in telesu, dobro pripravljen za težavni poklic naslednika velikega cesarja Franca Jožefa I. Narodi staroslavne Avstro-ogrske monarhije Mu poklanjajo pred Najvišji prestol najglobokejšo vdanost in najtrdnjejšo zvestobo, iz dna srca želeč, da bi Mu podelil Bog milost, da bi ob strani zveste družice, presvitle cesarice **Cite**, dolgo vrsto let slavno in srečno vladal Svoje narode in jim čim prej zagotovil s krepko roko priporjen časten in blagodejen mir!

Tej poklonitvi vdanosti in zvestobe se pridružuje tudi slovenska šolska mladina in nje učiteljstvo, ki si usojata v najčistejši ljubezni polagati v znožje Najvišjega prestola prisego neomahljive vdanosti in najtrdnješe zvestobe ter iskrene ljubezni do posvečene osebe Njegovega Veličanstva, presvitlega cesarja **Karla** in do prejasne vladajoče rodovine Habsburške.

Njegovemu Veličanstvu, presvitlemu cesarju **Karlu**:
Slava! Slava! Slava!

Nov krilatec.

(z Zlatki Gržinovi.)

Prišel je krilatec k Zlatki,
Zlatka spala je lepó ;
pa jo zbudil je krilatec,
nasmehljaj se ji sladkó.

In ji pravil je o zvezdah :
tisoč jih nebo ima,
a na zvezdi vsaki bajka,
krasna bajka tam kramlja.

Smeje bajka se in poje,
lepo poje vse noči ;
ah, nikjer na svetu širnem
pesem lepša ne zveni.

Slušajo krilatci pesem
in za roke se držé ;
ringa — raja — okrog zvezde
lahno, lahno se vrté . . .

Pravil je krilatec Zlatki,
Zlatka slušala lepó —
pa bi rada čula bajko,
zrla angelcev kolo.

Rada z njimi bi tam pela
ringa — raja — sred nebes,
o, tako lepo smejala
bi se z zvezdami zares !

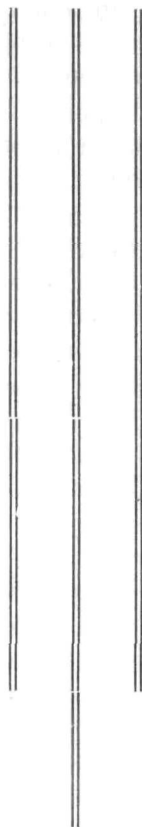
In nasmeje se krilatec
In jo prime za roké —
pa že haljico imela,
perutničke je zlaté.

Perutničke je razpela
kakor ptičica lahnó,
kakor ptičica hitela
je s krilalcem pod nebo . . .

Ah, in mi smo jo iskali,
glasno klicali ves dan,
bridko smo za njo jokali —
oj, jokali pač zaman.

V noči tihi šele vzrli
smo jo daleč vrh zvezdá :
radostno so nam smejali
njeni očki se z nebá.

Za roké krilatci belí ,
rahlo, lepo jo držé,
ringa — raja — z Zlatko malo
okrog zvezdic se vrté . . .

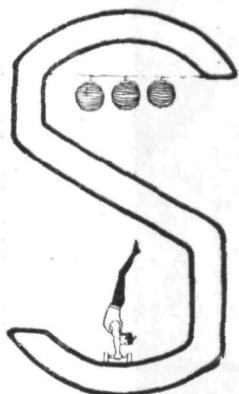

IVO TROŠT:

Na prepovedanem potu.

Povest.

1.

S eveda se mu je zgodila nesreča, pa jo je tudi zaslužil — sosedov muc — tigrasti kožuhar. Tako so ga namreč zmerjali, kadar je neznanokam zginila iz jedilnice klobasa, kadar je nevidna moč posnela z maščovitega mleka v mlečnici in je zopet neznan oblast oddala sladko smetano — v druge kraje. Muc kožuhar je bil stare mere tat in nove mere prekanjenec. Poleg sladkosnedih razvad je hotel biti še največji poštenjak na celim svetu. Človeško govorico je umeval popolnoma, še več: znal je človeku iz pogleda in iz glasu razbrati dobro ali slabo voljo, ki ga je z njo vladal zapovednik in gospodar.

»Samo govoriti mu je še treba,« je rad ponavljal sosed, ko je kožuhar modro sedel poleg njega na zapečku, si lizal tačke in umival kosmato lice ter predel v udobni brezdelnosti. Toda nasprotno je takoj zamijavkal nevsečno, če je le kdo črnil besedico »miš.« Kaj šele, če so domači glasno tožili o mišji nadlegi, ki navzlic mačji marljivosti širi svojo oblast na škodo človeštvu. Tedaj je tigrasti kožuhar ponosno dvignil rep kakor kosec koso preko rame in ostavil zabavljajočo družbo meneč z Goethejem:

Pustite pse naj lajajo,
to kaže, da mi jahamo.

Ko je pa ujel miško, jo je tudi zmagovito pritresel pred zbrano družbo hvale mu dolžnih domačinov, jo položil na tla in se vprašajoče oziral po nekdanjih grajalcih: Kaj hočete še več, vi godrnjači! Če znate vi bolje loviti miši, pokažite! Mišji lov je prav tako imenitna spretnost kot vsaka druga. Umem je pa jaz, ne vi, gospoda slavna! Brez zamere!

Za sklep je glasno kihnil in pogladil brke.

»Priden, priden, kožuhar!« ga je zahvalil gospodar, a muc je miško zadovoljno pospravil v brezno pozabljenosti, kakor ob skrivnih priložnostih klobaso ali slastno smetano. Ta je bila njegova razvada, strast in poguba.

Znal se je muc za svojo gospodinjo ali za otroki tako spretno zmuzniti v jedilnico, kjer so bili dobri založaji, da ga ni nihče opazil. Kožuhar se je znal prav tako neopažen ukrasti zopet iz jedilne shrambe in se v enem skoku spraviti v svoje neoporečno kraljestvo na zapeček, kjer je vlekel dreto kakor vsak drug poštenjak. Domači so mu to drznost zame-

Na prepovedanem potu.

rili huje nego tatvino samo. Za vse sramotilne in zmerjalne besede je imel muc samo pomilovalen pogled, samo nedolžen mijav, češ, kaj pa hočete nam, ki smo zvesti in zanesljivi!

Tožil je hinavski, kako se mu godi krivica. Nekoč je bil toli drzen, da si je po slastni malici v jedilnici zložno brisal brke na zapečku, brke, še bele od mlečne smetane. Vsi domači so vedeli, da je bil zopet po svojem nečednem poslu. Gledal je pomilovalno, a mijavkal tako izzivalno in tožeče kot otrok, ki mu je maček pojedel močnik iz skledice in slednjič še prevrnil posodo.

Tisti dan je bila o mucu sklenjena obsodba.

»Past mu nastavimo. Ko se ujame poleg mlečne posode v smetano, ne bo več pogledoval pomilovalno, ne bo se več pritoževal o krivici, ki se mu ne godi. Ob zlobnem početju ga moramo zasačiti. Prej ne bo kaznovan, hudobnež.«

Tako je odločil sosed, otroci so pritrdili.

Muc ni smel slišati teh besed. Zato ni niti slutil, kaka nevarnost se snuje zanj in za njegovo kožo.

2.

Neko popoldne kmalu potem je pripravljala soseda otrokom za malico mlečno kavo. Navadno je temu poslu prisostvoval tudi muc z visoko dvignjenim repom. Danes ga ni bilo.

Otroci so težko čakali jedi in sedeli okolu mize, nekateri so bobnali z žlicami in žličkami po mizni plošči, drugi tožili, kako so gladni. Mati je komaj mirila neučakljivo družinico, kar zaropoče nekaj v jedilnici tako otlo in močno, kakor da je kdo spustil od stropa na tla velik kamen.

Družina se spogleda. Ropot utihne. Celo glad sam umolkne. Strah o belem dnevu! Kdaj se je zakasnil? — Dolgo ni bilo treba ugibati. Iz jedilnice je prihajal milo tožeč glas muca kožuharja: Mi-jav, mi-ja-av! Bo-li, boli-i! Pomagaj, mi-jav, kdor more, mija-av!

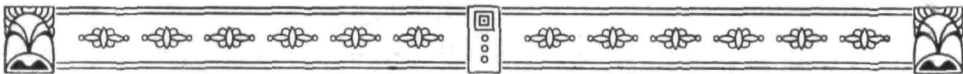
Otroci se spuste v tek proti durim v jedilnico, mati za njimi. Komaj jih dohiti, da jim odpre. Grozen prizor! Tigrasti kožuhar je prejel za tatvino in hinavstvo zaslužen kaznen. Na tleh poleg jeklenega skopca toži ponosni muc in boleče mijavka, ker ne more oprostiti nog iz zob trdno sklenjenih skopčevih čeljusti. Skrivno in varno je bila nastava pripravljena na mlečni omari. Muc je ni zapazil. Zato je potegnil za seboj na tla, ko ga je prijela past na prepovedanem potu, še latvico z mlekom. Na tleh se je prevrnila, smetana in mleko sta se razcedila po podu. Muc se jih ni mogel lotiti. Past ga je držala neizprosno. Konec je bil njegovi razvadi in njegovi zvijači.

Otroci so privoščili predrznemu tatu, da ga je dosegla kazen. A kmalu se jim je zasmilila uboga žival, ki si ni mogla pomagati iz nesreče. Spomnili so se muca, starega znanca, ki je neštetokrat pomagal pri raznih zabavah ali vsaj všečno vlekel dreto zraven. Dostikrat je tekal za na-

gajivo miško, lovil vrabce in podil piščeta na dvorišču. Zato so prosili mater, naj odpusti znancu in ga reši trpljenja.

Soseda stopi z nogo na zmet, ki je tiščala obe čeljusti, skopec se razklene in obe pregrešni tački sta zopet prosti. Toda, joj! Hoditi ne more. Desno nogo mu je past hudo strla. Muc je legel na tla in jo lizal. Otroci so menili, da bi bilo dobro rano obvezati, ustaviti kri in bežati k mami. A grešnik muc!

Mati ga pobere in molče odnese na zapeček. Otroci so spremljali z žlicami v rokah žalostni sprevod. Pozneje so ponujali ranjencu boljših prigrizkov in založajev, da bi skoraj okreval. Menili so, da ne bo poslej več lizal smetane in jedel klobas. Kaj še! Kakor prej mu je dišalo, samo pred mlečnico se je vselej ustavil, obliznil desno — že zdravo nogo, krepko kihnil in se vrnil na zapeček buditi spomine o prežitih bolečinah.

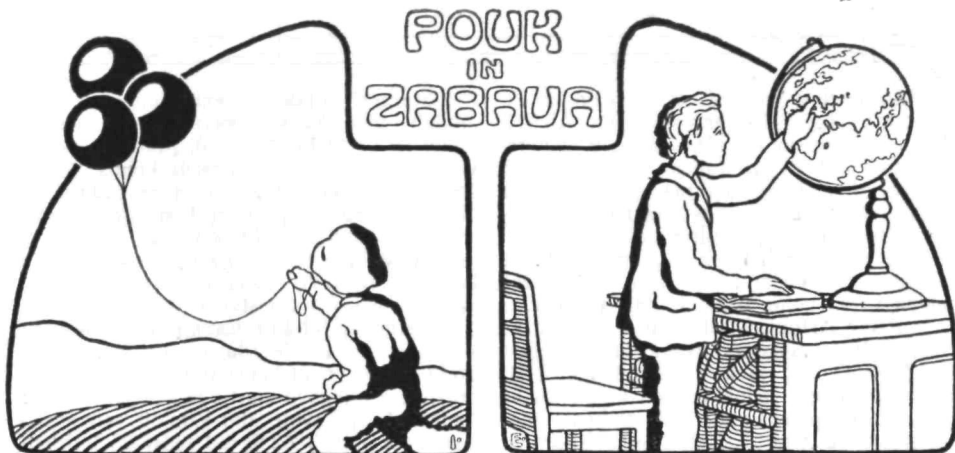
Dedek.

Pomlad zopet v vas prihaja...	Dedek, dedek, pojte z nami:
Že vijolice duhtijo,	Ringa, raja, ringa, raja...
v logu pesmice donijo...	V srcu mu mladost zaraja,
Pleše deca ringa-raja...	se iz spanja duša vzdrami.

Dedek v krogu zavrti se ...
 Leta mlada se vzbudijo.
 mu spomine oživijo ...
 Z deco pleše, pomladi se ...

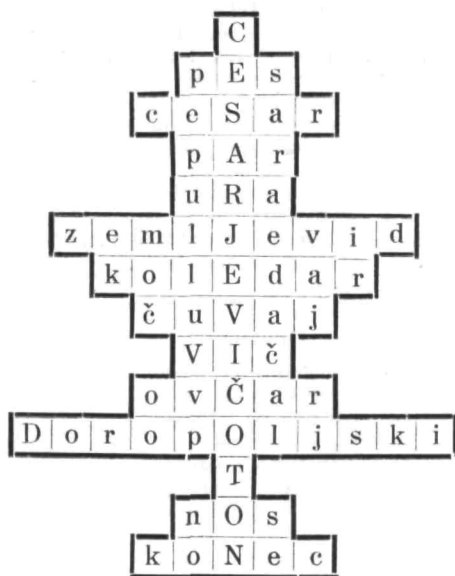
Vinko Klanšek

Demant.

Priobčil I. Traun,

CESARJEVIČ OTON

Šaljivo vprašanje:

Kateri svetnik ima v svojem imenu največ r-ov?

(Odgovor in imena rešilcev prihodnjič.)

Popravek.

V igrici „Na razpotju“ je v navedbi oseb v prvih številkah izostala ženjica, ki naj se tam vpiše med kramarico in gospoda. „Nadloga“ naj bo prepasana s sivim ali vijoličastim pasom. Nadalje naj se popravijo naslednje besede tako, da se bodo čitale in sicer: stran 33., vrsta 6.: griča namesto „hriba“; stran 37., vrsta 35.; dopoldne nam „popoldne“; stran 64., vrsta 15.: starinski namesto „starinski“; stran 66., vrsta 29.: Dobra misel kot ženjica namesto „ženjica“; stran 67., vrsta 29. in 30.: visokim namesto „velikim“. V naslovu naj se črta stavek; „Osebe deloma v simboliških podobah“. Tretja kitica sklepne pesmi naj se nado-mesti to-le:

Medve s plemenitimi deli
rešujeva zlobe vaš rod;
trpina sva zopet oteli
in s cvetjem posuli mu pot.

Fr. Rojec.

Rešilci besedne uganke: Strela-elek-trika v 4 št. Zvončka (konec): Igor Lončar, uč. v Idriji, Micika, Francek in Adolf Arnuš pri sv. Lenartu v Slov. goricah. Hreščak Emil, Šetinc Ivan, Bratkovič France, Žitko Alojzij, Adamič Joško, Zupančič Anton, dijaki I. a gimnazije v Št. Vidu nad Ljubljano.

Rešilci demanta: Rus Marijan, dijak v Kranju. Rebec Nikolaj, uč. v Ljubljani, gojenci dnevnega zavetišča IV. m. d. šole na Prulah, Jelenec Tilka in Rožena v Kandiji pri Rudolfovem. Corup Boris, Milutin in Zdenko, uč. na Polenšaku pri Ptuj, učenci in učenke IV. razr. v Šmartnem pri Slov. gradu. Kraigher Miloš, uč. v Ljubljani, Stupica Ružena pri sv. Lenartu v Slov. goricah, Černei Božidar, uč. v Grižah pri Celju, Ganglovi Marija in Jkica, uč. v Idriji, Zajec Mira, Franci in Milovan v Ljubljani, Marok Boža in Bojan v Dol. Nemški vasi, Kosmač Joško, uč. v Cerknem, Sattler Vida, goj. v Cerknem, Vladko Šega in Ivica Šega, učenec in učenka II. razreda na c. kr. vladnici v Ljubljani, Marica Zupančič v Polhovemgradu; Vladko Jan, učenec I. razr. na meščanski šoli v Krškem; Tugomer Jan, uč. IV. razr. v Krškem; Maks Farkaš, gimnazijec v Mariboru.

Indijanci v vojni. Listi poročajo, da se ne bore v angleško-francoski samo Alžirci, Marokani, Tonkinezi, Madagaški in zamorci nego tudi Indijanci iz Kanade. Pravijo, da so Angleži pripeljali že 1200 prav pristnih divjih Indijancev iz Kanade, taki, kakršni so opisani v znanih „indijanskih povestih“. Najraje se bore pri bližnjih bojih s „tomahadki“. A nekoliko so vendar že obilizani od kulture: nabrali so za vojne namene 6000 frankov.

„Princ Artur“. V Chicagu je gospod A. Quinn politični agitator velikega okraja. Njegov sin, Artur Quinn, je jako eleganten gospod, ki občuje samo v najodličnejših krogih in ki ga zaradi njegovega vedenja in življenja imenujejo „princ Artur“. Toda „princ Artur“ je imel posebno navado. Podnevi se je vozil v elegantnem avtomobilu, ali se je izsprehajal po krajih, ker je videti samo odlično občinstvo, zvečer pa je oblekel zamazano obleko, nadel čepico na glavo in obiskoval spelunko, kjer je popival in se zabaval z najbolj nevarnimi vlomilci in tatovi. Ker so se zadnje mesece zgodili v Chicagu posebno spretno uprizorjeni vlomi v razne bogate hiše in se je dalo iz vsega spoznati, da so vlomilci natančno poznali razmere v dotičnih hišah, je policija prav posebno napela vse svoje moči, da izsledi storilce. Posrečilo se je končno zajeti tri člane vlomilske družbe. Chicago je ostrmel da policija ni hotela takoj izdati imen zasadenih zločincev. Nekaj dni pozneje je pa to strmenje še znatno naraslo. Izvedelo se je namreč, da je načelnik vlomilske družbe — „princ Artur“. Z njim sta bila aretirana dva krčmarja, v katerih lokalih se je „princ Artur“ shajal z vlomilci in z njimi dogovarjal razne ekspedicije. Pri enem teh krčmarjev je našla policija veliko množino briljantov in drugih dragocenosti ter zlato uro bančnega predsednika Reynolda. Izkazalo se je, da je bil „princ Artur“ na večer vloma gost pri Reynoldu in je z domačo hčerjo prepeval. Gostje so odšli ob 11. uri, ob 1. pa je bila hiša že oplenjena. Razkrita je bila stvar slučajno. Krčmar je dal 8000 dolarjev vredno Reynoldovo uro popraviti in odstraniti z nje bankirjev monogram, urar pa je o tem obvestil polcijo in vse je prišlo na dan. „Princ Artur“ je moral zapustiti svoje veleposposko stanovanje in se preseliti v zapor, a ker je položil kavicjo 200.000 kron, so ga zopet izpustili. Oče „princa Artura“ se je takoj odpovedal vsem javnim dostojanstvom, ki jih je zavzemal.

Stric mu je umrl, angleškemu ministrskemu predsedniku Lloyd George. Ta stric enega najmočnejših mož na svetu je bil čisto navaden čevljar v mestecu Criceith v provinci Wales na Angleškem. Lloyd-Georgov oče je bil učitelj, prav stare šole učitelj, ter je umrl, ko je bil sedanjí ministrski predsednik šele 12 let star. Tedaj je stric-čevljar vzel dečka k sebi in mu je omogočil, da je obiskoval šolo. Naprej si je Lloyd-George sam pomagal.

Starejši vojaki se bodo gotovo še spominjali časov, ko so dobivali komis in rekli bodo, da so to bili lepi časi. Malokdo bo pa vedel, kako je nastala beseda komis. Svoje čase niso imeli ne pekov in ne pekarn pri armadi, nego so posebne komisije zalagale armade s kruhom. Ta kruh so imenovali komisijski kruh in iz tega je nastala beseda komis, ne samo za vojaški kruh, nego z vsem, kar je v zvezi z vojaštvom.

Petdeset let kot kaznjenec v Sibiriji. V starosti 80 let je zdaj umrl v Petrogradu grof Kazimov, poglavar stare ruske dvorjanske družine. Z njegovo smrtjo je končan tragičen roman, ki je svoje dni vzbudil velikansko pozornost. Leta 1862 je bil tedaj 25 let stari grof Kazimov obsojen na dosmrtno kazensko delo. Obsojen je bil, češ, da je iz ljubosumnosti zavratno ustrelil svojega najboljšega prijatelja kneza Dolgorukova. Grof Kazimov, oficir carske garde, je bil iz armade izključen in je moral prebiti petdeset let kot kaznjenec v Sibiriji. Pred nekaj leti šele je v Petrogradu neki delavec na smrtni postelji izpovedal, da je on morilec kneza Dolgorukega in da je kneza ustrelil, ker je zapeljal njegovo sestro. Seveda je bil nato grof Kazimov takoj izpuščen, a vrnivši se v Petrograd ni hotel sprejeti ne časti, ki so mu bile vzete z obsodbo, ne tedaj zaplenjenega mu velikega premoženja, nego je živel kot samotar in zaničevalec vsega človeškega rodu.

Opomin.

Bog ti dal je roke, glavo
da jih rabiš, vadiš z deli;
potlej ti telo bo zdravo,
dnevi bodo ti veseli!
Izgubljen ti bode dan,
ki brez dela ti preteče;
konec tebi bo strašan,
ko ozrl se boš boječe,
na življenja prazne dni,
ki brez dela si jih ti
pustil v večnost odbežati!
Čas je dragocen, nikdo
naj v brezdelju ga ne trati
da mu strašna smrt ne bó!

Fr. Rojec.

Iz mojega koša.

Če hočeš biti mož na mestu,
le stopaj po poštenja cesti!

Najbolj se tega veseliš,
kar sam si z delom pridobiš!

Bogastvo je ime pošteno,
če tega ni — vse izgubljeno!

Visoko spoštovani gospod Doropoljski!

Večkrat sem se že namenila Vam pisati. Ali ne boste jezni, ker Vas nadlegujem? Pišem Vam, da sem stara 11 let in hodim v V. razred II. oddelka ljudske šole. Žalostni časi so nastopili. A tudi zame. Zakaj imam dva brata pri vojaki. Starejši, po imenu Anton, ki je pisar je sedaj desetnik v mestu Šabac na Srbskem, mlajši Mihael, pa je že leto dni na bojnem polju; in sicer na visokih tirolskih gorah. Jaz vedno prosim Boga, da bi že skoraj prišel, ta težko pričakovani, zaželeni mir. Upam da me ljubi Bog kmalu usliši in nam ga podeli. Sedaj moram za enkrat skleniti svoje pismence, da ne bo predolgo. Prosim da objavite to pismence v „Zvončku“.

Prav presrečno Vas pozdravlja vdana

Pepca Holobar,
učenka v Žalcu pri Celju.

Odgovor:

Ljuba Pepca!

Prošenj, da bi nam Bog naklonil kmalu zaželeni mir, je mnogo. Zato ni čuda, da ga želiš tudi ti. Le redki so, ki jih vojna ni prizadela. Pripraviti se pa moramo vsi, da nas mir, ko objame svet, ne najde samo

starejših po letih, marveč tudi zrelejših po duhu. Mir prinese tudi nove razmere na svet seveda samo onim, ki jih bodo umeli. Kdor se za mir ne bo pripravil z marljivostjo in varčnostjo in treznostjo, ostane brezuspešno se vojskujoči vojak (sam s seboj) vse življenje. Vojak brez upa zmage.

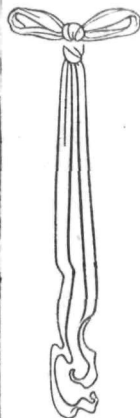
*

Cenjeni gospod Doropoljski!

Prosim Vas vljudno, ako bi sprejeli moje skromne slike, ki predstavljajo razne znamenitosti mojega domačega kraja. Prosim torej, če bi to lahko dali v „Zvonček“. Prva slika predstavlja mesto Krško (z nekega griča fotografirano). 2. Slika predstavlja „Mavzolej velikih dobrotnikov Martin-a in Jozefine Hot-schewar na krškem pokopališču“. 3. Slika predstavlja: „Nagrobni spomenik pisatelja dr. Janeza Mencinger-ja“, ki je bil odvetnik v Krškem in umrl 12./4. 1912. 4. Slika predstavlja: „Spomenik cesarice Elizabete“, ki stoji pred šolo in farno cerkvijo. Torej prosim, da se mi moja želja izpolni, in ako želite, mi prosim pišite na dopisnici, pa Vam še lahko nekaj slik pošijem.

Z odličnim spoštovanjem

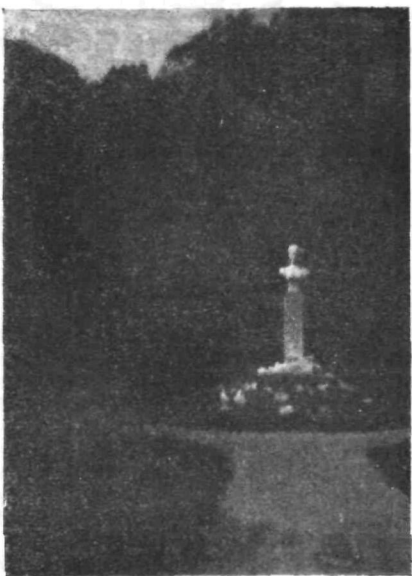
Maks Rumpertth.

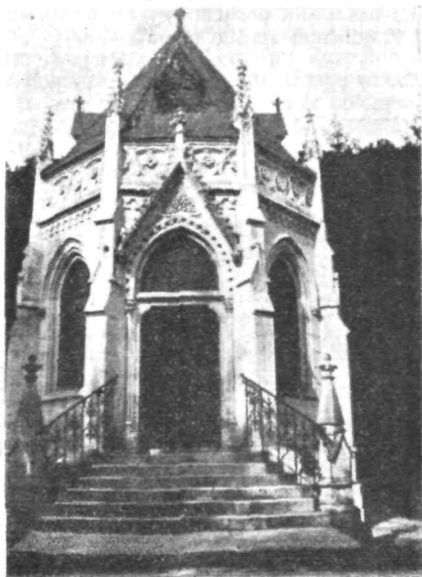
Mesto Krško.

Krško.

Krško je majhno mesto na desnem bregu Save. Razprostira se od severa proti jugu med zelenimi gorami. Posebno prijazno nas pozdravljajo onkraj Save solčni štajerski hribi, ki so poraščeni z vinsko trto. Pod njimi se vije tik Save železnica, ki pelje od Zidnega mosta v Zagreb. Mesto ima 135 hiš in šteje okoli 1000 prebivalcev. Ima samo eno dolgo ulico in pred šolo velik trg. Tu je spomenik cesarice Elizabete. Krško ima deško

meščansko in petrazredno ljudsko šolo, ter pet cerkva. Največje in najlepše poslopje je -ola. Tudi druge hiše so enonadstropne in

lepo zidane. V Krškem je tudi okrajno glavarstvo in drugi uradi. Meščani se bavijo z obrtjo in z živinorejo. Od nekdaj je v Krškem mnogo usnarjev.

Odgovor:

Dragi Maks!

Tvoji želji je ustreženo kakor vidiš. Vesel je pa opisa in zlasti slik marsikak kotičkar in Zvončkar. Na ta način bi lahko opisali vse znamenitejše kraje naše lepe domovine. Slike so zares silno drage in vsak dan še dražje. Ako bi se omejili le na najvažnejše, bi bilo delo še vedno zanimivo. Slovenska domovina opisana s peresi svojih mladih sinov in hčerk. Marsikdo bo videl v tem delu še v poznih letih samega sebe, del svoje nepozaben mladosti.

Blagorodni gospod Doropoljski!

Jaz in moja sestra Rezi sva dolgo želela lista Zvonček. Sedaj se vendar je nama želja izpolnila, da sva se z lastnimi prihranki naročila na Zvonček, ki ga prav rada čitava in se nama zelo dopade. Prav težko pričakujemo, kdaj zopet izide. Prihodnjič bodeva poskusila tudi rešiti kako zastavico iz Zvončka, ako se nama bo posrečilo. Vam želiva vesele velikonočne praznike Vam vdana

Rezi in Avguštín Tončar,
Jesenice, Gorenjsko.

Odgovor:

Draga Rezi in Avguštín!

Tako je prav. Raje kot za igrače, za slaščice, denar za Zvonček, ki bo zvončkljal še pozna leta, ko se bosta spominjala mladosti kakor se spominjamo lepih sanj. Kadar kaj uganeta, le sporočita, da vidijo tudi drugi vašin uspeh. Za velikonočne pozdrave srčna hvala, želim tudi vama, da bi bila nam vsem prihodnja Velikonoč podobna tihemu Velikonočnemu jutru v 4. št. Zvončka.

Jan Legova knjižnica I., II. in III. zvezek:

Dane.

Povest za mladino s štirimi slikami. Spisal Andrej Rapè. Spis je odlikoval s častno nagrado občinski svet ljubljanski. Cena 1 K, po pošti 16 vin. več.

Turki pred Sv. Tilnom.

II. natis.

Zgodovinska povest s petimi izvirnimi slikami. Spisal Julij Slapšák. Spis je odlikoval s častno nagrado občinski svet ljubljanski. Cena 1-30 K, po pošti 16 v več.

Kraljestvo čebel.

Mladinski spis. Spisal Jožef Ribičič. Cena 80 vin., po pošti 16 vin. več.

Naročajte in širite naše liste in knjižice!

Vodstvo Zaveze.

Naše upravništvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 6,
ima v zalogi:

- „Zvonček“, III. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.
- „Zvonček“, IV. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.
- „Zvonček“, V. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.
- „Zvonček“, VI. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.
- „Zvonček“, VII. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.
- „Zvonček“, VIII. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.
- „Zvonček“, IX. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.
- „Zvonček“, X. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.
- „Zvonček“, XI. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.
- „Zvonček“, XII. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.
- „Zvonček“, XIII. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.
- „Zvonček“, XIV. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.
- „Zvonček“, XV. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.
- „Zvonček“, XVI. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.
- „Zvonček“, XVII. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.

„UČITELJSKA TISKARNA“

V LJUBLJANI, FRANČIŠKANSKA UL. 6.

Telefon šte. 118.

Poštnohranilnični račun št. 76.307.

»Učiteljska tiskarna« je najmodernejša urejena in izvršuje vsa tiskarniška dela od najpreprostejšega do najmodernejšega. V zalogi ima tudi vse šolske in druge tiskovine.

Enobarvni kakor tudi večbarvni tisk.

Litografija. Stereotipija.

Delo točno, solidno in elegantno.

Gg. skladateljem vljudno naznanjamo, da je »Učiteljska tiskarna« preskrbljena z novimi notami, torej izvršuje tudi muzikalije s prav ličnim in razločnim tiskom.

===== Cene zmerne. =====

Svoji k svojim!

===== Kupujte =====

mladinske spise

ki jih izdaja

„Društvo za zgradbo Učiteljskega
:: konvikta v Ljubljani“! ::